

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Un incident neplăcut.

Sibiu, 13 Aprilie n.

Cetitorii ziarului nostru își vor aduce aminte, că în mai multe rânduri am rugat pe deputații nostri din dieta țării să fie mai cruțători, mai concilianți în vorbirile lor parlamentare față de națiunea maghiară, reprezentată în dietă prin o imensă majoritate pe lângă care ei dispar cu desăvârșire, să nu vatăme, să nu provoace, ci să caute punctele de înțelegere cu Maghiarii, fiindcă în scopul acesta au fost ei trimiși la dietă, iar nu pentru a să se războiască cu Maghiarii.

Când am dat sfaturile acestea deputaților nostri ne-am gândit la eventualitatea, că din vorbe aspre, rostite din partea reprezentanților poporului nostru în dietă, se pot naște conflicte grave, — dată fiind susceptibilitatea națională a celor din majoritate, — conflicte, cari nouă nu ne pot fi de nici un folos, ci din contră, pagubă și stricăciune ne vor aduce.

Temerea noastră s'a împlinit. În ședința de Luni a dietei s'a întâmplat un incident foarte neplăcut pentru deputații nostri. Anume, deputatul român Dr. Alexandru Vaida Voevod a intercalat în vorbirea sa rostită în contra proiectului de lege despre salarizarea învățătorilor dela școalele comunale și confesionale și o poezie ofenzătoare pentru Maghiari, (scrisă de un Român), pe care însă a citit-o atât de încet, încât nu a auzit-o nime, nici chiar stenografii, cărora le-a dat-o apoi mai târziu, ca să o bage în vorbire, la locul potrivit.

A fost incorectă citirea poeziei, dar și mai puțin la loc a fost vătămarea ei în protocolul stenografic al dietei. Natural, că prezidentul casei, auzind despre cele întâmplate, a făcut dietei comunicare în ședința de Marți, și a provocat pe dl Vaida să-și înalteze scuza, dar Vaida nu era de față. I-a pus deci termen pe ziua următoare, Mercuri, provocându-l, ca la orele 10, când se deschide ședința, să fie de față și să spună de ce a făcut aceea ce a făcut?

Încă în ședința aceasta de Marți se ridicase foarte mare în dietă în contra deputaților naționaliști, dintre cari unii au trebuit să iee cuvântul și să declare, că *nici ei nu aprobă procedura lui Vaida*, și că în seara premergătoare clubul naționaliștilor a adus chiar *conclus formal de reprobare*.

Mercuri apoi deputatul Vaida s'a prezentat în dietă și numai decât a luat cuvântul și a spus, că n'a avut intențiunea să ofenseze națiunea maghiară, ci a citit poezia cu pricina numai ca dovadă, că ce produce o ofenză aruncată Românilor, pentru că poezia aceasta a fost numai un răspuns la o altă poezie maghiară, ofenzătoare pentru Români. Recunoaște că a greșit și spune că a făcut tot ce a putut, ca poezia să nu se publice în ziarul dietei, dar nu i-a succedat. Roagă deci

dieta de iertare și declară că se supune verdictului dietei.

Dieta nu s'a mulțămît însă cu atât, ci a votat aproape în unanimitate pedeapsa cea mai mare ce o poate dicta deputatul dietal: *dojană protocolară*. S'a ținut apoi o ședință secretă pentru a se lua și alte măsuri în contra deputatului Vaida, dar la insistențele ministrului Apponyi s'a declarat încheiat incidentul.

Furtuna provocată de acest incident a rămas însă și e mare în dietă, și cine știe de se va mai potoli. La tot cazul zile bune Vaida nu va mai avea în dietă, și poate că nu-l vor mai lăsa gălăgioșii nici să mai vorbească. Pe calea aceasta va fi adus apoi la tăcere unul dintre cei mai buni oratori parlamentari pe cari îi avem în dietă, numai în urma unui pas al său foarte regretabil și foarte nesocotit. Dar va avea incidentul efect deprimant și asupra celorlalți deputați ai nostri, tocmai în momentele acestea de grea cercare, când aveau cea mai mare lipsă de îmbărbătare, pentru ca să ducă mai departe lupta parlamentară, — începută atât de bine, — în contra proiectului de lege al contelui Apponyi.

Să le fie deci de învățătură deputaților nostri cele acum întâmplate, și să se ferească de a mai provoca astfel de conflicte, cari, cum am spus, numai nouă ne strică, nu altora.

Discuția parlamentară asupra legii școlare.

Joi, săptămâna trecută, s'a început discuția în dieta țării asupra proiectului de lege al contelui Apponyi despre salarizarea învățătorilor dela școalele comunale și confesionale.

Câtă vreme va dura discuția cu greu se poate spune înainte. Ce se poate spune este, că deputații naționalităților nemaghiare își fac datoria, combatând proiectul cu argumente tari și cu o logică de fer, și că din parte contrară li-se răspunde numai cu insulte, apostrofări și suspiciuni.

Are dreptate ziarul „Fester Lloyd”, că adevărata discuție în dietă o poartă numai naționaliștii, pentru că din imensa majoritate încă nu a vorbit nime în merit, aducând argumente în contra argumentelor, ci au răspuns numai cu întreruperi și cu ofensări, ceice nu au alte arme de combatere.

Lupta a deschis-o, după cum am comunicat deja, bătrânul și înțeleptul Sârb Dr. Mihail Polit, care în ședința de Joi, — după ce vorbise raportorul Vertan E și abatele Molnár János (acest din urmă contra) și răspunsese pe scurt contelui Apponyi, — a rostit o vorbire foarte temeinică, spunând între altele și aceea, că e convins, cumcă contele Apponyi știe bine, că nu e corect aceea ce face, când vine cu un astfel de proiect de lege în fața dietei, dar curentul bolnav al șovinismului îl silește să-și câștige merite pe calea aceasta, pentru a se putea folosi de popularitate la realizarea altor planuri pe cari le are. Patriotismul însă nu se poate sădi în nime cu forță! Depune în urmă pe masa casei următoarea moțiune, subscrisă de toți deputații naționaliști:

„Considerând, că dnul ministru de culte și instrucțiune publică la alcătuirea proiectului său de lege relativ la raporturile de drept și salarizarea învățătorilor dela școalele populare comunale și confesionale, ce l-a prezentat camerei, n'a consultat pe episcopii, reprezentanții legali ai confesiunilor, și mai ales n'a consultat și n'a cerut sfatul episcopilor gr. ort. români și sârbi și a episcopilor gr. cat.;

considerând, că acest proiect de lege atinge în mod esențial autonomia bisericească și școlară, garantată prin legi, și în rândul întâiu vatămă autonomia bisericeii naționale greco-ortodoxe românești și sârbești, garantată prin articolul de lege IX. din 1868;

considerând, că acest proiect de lege îi scoate pe învățătorii confesionali de sub jurisdicțiunea disciplinară a autorităților bisericești competente și-i supune în toate cazurile de delict disciplinare autorităților politice, fapt ce stă în contradicție, nu numai cu legile existente sancționate și în vigoare, ci în același timp provoacă situația imposibilă din punct de vedere al dreptului, că autonomia acestor școli confesionale, garantată prin legile amintite, în cazul când acest proiect ar deveni lege, e desființată prin o altă lege;

considerând, că prin faptul că se votează și sancționează dispoziția aceasta a numitului proiect de lege se vatămă și se nimicește autonomia bisericească și școlară în Ungaria asigurată prin lege și istorie, fără a se scoate din vigoare legile cari asigură această autonomie,

Camera decide, că:

proiectul de lege prezentat de dnul ministru de culte și instrucțiune publică relativ la raportul de drept și salarizarea învățătorilor dela școalele populare comunale și confesionale se ia dela ordinea zilei și ministrul de culte și instrucțiune publică se îndrumă, ca în confelegere cu reprezentanții legali și competenți ai confesiunilor, cu episcopii, anume, cu ascultarea și în înțelesul sfaturilor episcopilor naționali gr. ort. sârbi și români, respective gr. cat. români să pregătească și prezinte un proiect nou, care însă să se refere numai la salarizarea învățătorilor dela școalele populare.

În ședința de Vineri a vorbit întâiu deputatul Metzner Béla pentru proiect, apoi dintre deputații naționalităților domnul Vasile Goldiș, rostind iarăși o vorbire dintre cele mai frumoase parlamentare. Publicăm vorbirea în întregime mai la vale, iar aici notăm, că și dl Goldiș, care a vorbit ședința întreagă, a prezentat o moțiune de cuprinsul următor:

„Proiectul de lege relativ la raporturile de drept și salarizarea învățătorilor dela școalele populare comunale și confesionale se ia dela ordinea zilei și guvernul e îndrumat ca, după ascultarea reprezentanților legali ai bisericilor să prezinte un nou proiect, în senzul căruia, în caz când susținătorii școalelor n'ar fi în stare să completeze salariile învățătorilor dela școalele populare comunale și confesionale, completarea are s'o facă statul, de așa fel, că suma necesară pentru această completare, care se va stabili cu concursul autorităților bisericești, în computul bugetului cultelor, se va pune la dispoziția bisericilor competente, fără știrbirea autonomiei bisericești.”

În ședința de Sâmbătă a vorbit kossuthistul Marjai Péter, pentru proiect, apoi deputatul Ioan Manoilovici (Sârb), care spune

că Sârbii au ținut cu Maghiarii în luptele purtate contra Vieni, și acum drept mulțămită li-se iau școalele. Legea nu va da roadele așteptate. Ea înseamnă un pas îndărăt. Nu limba are să fie unitară în Ungaria, ci sentimentele. Presentă apoi albumul mare (două volume) al damelor sârbe, provăzută cu 30.000 subscrieri, în care damele sârbe protestează în contra proiectului de lege din desbatere.

Vorbește după el democratul Leitner, apoi ia cuvântul deputatul Lugojuului, Dr. George Popoviciu. Rostește prima vorbire în dieta țării. Spune, că intrarea naționalităților în dietă a fost ultima încercare de a se ajunge la înțelegere cu Maghiarii. Dar se teme, că încercarea nu va succeda. Proiectul de lege din desbatere, dacă ajunge lege, ori nu va putea fi executat, ori dacă va fi executat, din 1800 de școale gr. ort. române, abia vor mai rămâne 50. Proiectul de lege vatămă „statutul organic” al bisericeii gr. ort. române. În contra ridicării salarelor învățătorilor nu e nimeni, ba congresul național bisericesc al Românilor gr. ort. s'a ocupat cu chestia și a decretat urcarea la 800 cor. Dacă guvernul voeste o urcare și mai mare, o primim toți bucuroși, însă să nu se facă cu știrbirea autonomiei bisericeii. Ia proiectul de lege punct de punct în examinare și-l critică. Declară, că nime nu e în contra limbei și a culturii maghiare. Dar cere, ca răspândirea ei să se facă fără a fi jignite drepturile confesiunilor. Nu-și teme neamul, pentru că la Români sentimentul național e atât de dezvoltat, încât limba și naționalitatea nu i-o poate lua nime. Nu e cu putință să fie contopit în alt popor. Sfântul Stefan a întemeiat regatul ungar prin învățături creștinești. Forța brută a fost totdeauna neputincioasă în fața puterii spiritului. Crede, că va veni timpul, când va triumfa dreptatea și în țara aceasta, cum a triumfat totdeauna în istoria lumii, dar până atunci va trebui purtată luptă grea, care va reclama multe lacrimi, poate și sânge. Încheie declarând, că nu privește proiectul de lege, și rugând dieta să se gândească la ceice vor veni în urma noastră și vor avea să ne judece, să se gândească la vorbele lui Schiller: *Istoria este judecătorul lumii!*

Vorbește acum deputatul Dr. Al. Vaida-Voevod în chestie de regulament, plângându-se, că prezidentul e prea sever cu naționaliștii.

Tot în chestie de regulament vorbește și deputatul Dr. Iuliu Maniu, iar în urmă vine chemat la tribună deputatul Dr. Teodor Mihail, care fiind timpul înaintat, cere să-și rostească vorbirea în ședința proximă. Dieta nu se învoește, ci prelungește ședința. Oratorul își expune apoi pe larg motivele din cari nu poate primi proiectul de lege, iar la urmă prezintă următoarea moțiune:

Proiectul de lege relativ la raporturile de drept și salarizarea învățătorilor dela școalele populare comunale și confesionale se ia dela ordinea zilei, și guvernul e îndrumat a prezenta un nou proiect, prin care salariul învățătorilor dela școalele cari nu sunt de stat se înțează în aceeași sumă ca și salariul învățătorilor de stat, garantându-se în același timp pe seama confesiunilor un ajutor de stat liber de orice condiții cari știrbesc autonomia lor.

Moțiunea o prezintă Dr. Teodor Mihail, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Alexandru Vaida, Mihail Polit, Dr. Aurel Novac, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ștefan C. Pop, Francisc Szki-

osak, Vasile Dămian, Dr. Ioan Suciu, Dr. Ioan Manoilovici.

Urmează interpellările. Deputatul român Dr. Alexandru Vaida Voievod interpelează în chestia oprirei adunării Șvabilor din Banat, iar Dr. Aurel Vlad în chestia îngrămădirei de jandarmi în cercul Lugojului cu ocaziunea alegerii din urmă de deputat. Dr. Iuliu Maniu și-a amânat interpellarea pentru altădată.

Prezidentul vrea acum să stabilească ordinea de zi pentru ședința proximă, însă deputatul Vaida cere numărarea celor prezenți și se constată, că dieta nu e în număr. Abia sunt de față 79 de deputați (se cere o sută cel puțin pentru aducerea concluzelor). Se suspendă deci ședința și se trimit servitorii după domnii deputați. La redeschidere deputatul Vaida nu mai cere numărarea prezenților (deși nici acum dieta nu era în număr) și astfel stabilindu-se ordinea de zi pentru ședința proximă, ședința s'a încheiat la orele 4 și jumătate d. a.

Despre mersul desbaterilor din cursul săptămânii acesteia, vom da un reasumat în numărul viitor.

Vorbirea deputatului V. Goldiş

rostită în ședința din 5 Aprilie a dietei ungare.

„On. Cameră. (Zgomot) Înainte de a-mi expune părerea în ce privește proiectul de lege în chestiune, dați-mi voie să răspund la câteva declarații ale dlui raportor. (Zgomot. S'auzim!) Nu pot să nu răspund la aceste declarații, fiindcă eu sunt de părere, că chiar de pe tribuna raportorului n'ar trebui să se facă aceste declarații. (Zgomot îndelungat).

E un fenomen foarte întristător și regretabil că animozitatea care de o vreme încoace — în mod meșesugit — se alimentează de o anumită parte a pressei împotriva unor anumite confesiuni, află răsunet chiar și în persoana dlui raportor. (Zgomot). Repet, e lucru foarte întristător, că aici din cameră, de pe o tribună atât de distinsă cum e tribuna raportorului, să se aducă confesiunile din Ungaria învinuiri — destul de grave — fără ca cineva să fi dovedit sau să fi încercat măcar să dovedească temeinicia acestei învinuiri, sprijinindu-se pe date pozitive, pe fapte. (Aprobări în centru).

Eu, onor. cameră, nu pot să calific decât de învinuire gravă afirmările dlui raportor, că școlile confesionale până acum nu și-au împlinit datoria în ce privește scopurile statului. Dl raportor a afirmat (cetește): „Fiindcă, deși avem experiențe triste în ce-i privește pe susținătorii școlilor, cari nu toți și nu totdeauna au uzat de libertatea ce li-s'a dat, în interesul realizării acestei ținte, ba au fost chiar și de aceia cari au abuzat, nu în măsură mică, de această libertate“, (Aprobări în stânga) — nu dorește să facă împotriva

lor uz de aceleași dispoziții, de aceeași severitate.

Bisericele sunt acuzate că nu-și împlinesc datoria față de interesele statului, — și dl raportor nu spune numai că ele n'au avut posibilitatea de a și-o împlini, ci le acuză că ele din rea voință nu vor să și-o împlinească. (Așa și e!) Dsa afirmă, că școlile noastre nu numai că nu fac servicii pentru consolidarea națională, ci dimpotrivă, ele stau în serviciul unor idei străine de stat și lucrează pe față împotriva acestuia. (Așa și e!)

Asta, dl or, e o acuzare gratuită. Această e învinuire, dar pentru a fi adevărată, trebuie bine dovedită.

A afirma numai așa, de pe tribuna raportorului, că o biserică atât de puternică, cum e d. e, cea gr. or. din Ungaria, caută anume a nu-și face datoria patriotică, și a nu putea să dovedească acest lucru, nu e o procedură demnă de camera ungara. (Aprobări în centru) Dl raportor zice că bisericile nu-și fac datoria patriotică, fiindcă prin școlile lor nu caută să răspândească cultura, ci caută alte scopuri, anume niște scopuri străine de interesele statului.

Voi citi din raportul dlui raportor acea parte care se referă la aceste învinuiri: „Aceia cari resping ajutorul de stat nu-și tem atât școlile lor, — nu se dau în luptă pentru răspândirea culturii generale și în legătură cu ea, pentru educația religioasă-morală, ci o fac aceasta pentru a izbutind a exclude cu desăvârșire amestecul statului în școlile lor, să-și poată cultiva în ele diferitele tendințe naționaliste, netulburate de nimine“. (Aprobări în stânga).

Eu aflu că nu se poate împăca nici decum cu concepțiile de drept public de până aci ale Ungariei denegarea dreptului confesiunilor nemaghiare de a cultiva în școlile lor cultura naționalității lor, și prin urmare de a ocroti interesele culturale ale naționalității lor.

Dl raportor învinuiește confesiunile, că ele nu cultivă cultura, ci naționalitatea. Comite oare un păcat, biserica română gr. or. care, după cum a arătat și prestatul meu amic Mihail Polit, e trecută în legile țării, ca biserică greco-orientală română națională, — această biserică greco-orientală română națională comite oare un păcat, dacă în școlile sale confesionale cultivă și cultura română, dacă ocrotește și interesele culturale ale naționalității române și după cât îi stă în putință, le sprijinește și prin jertfe materiale? (Mișcare).

Când dl raportor contestă acest drept al confesiunilor, atunci, așa cred, că dsa nu servește interesele ideii de stat. Dsa în discursul său a înzistat în deosebi asupra momentului, că proiectul de lege, pe care îl avem înaintea noastră, tinde să ajungă la contopirea tuturor popoarelor Ungariei în o singură simțire patriotică. Procesul acestei contopiri nu va fi însă nici decum accelerat prin asemenea cu-

vinte, ca și cari am auzit rostindu-se dela tribuna raportorului, ci chiar din potrivă, acele vor provoca numai înstrăinare.

Când confesiunile vor auzi că faptul cultivării în școală a intereselor confesionale se timbrează aici în cameră cu marca lipsei de patriotism, atunci, de bună samă confesiunile vor lupta cu atât mai mult împotriva proiectelor acelora, al căror spirit dl raportor îl caracterizează prin atari cuvinte.

Am auzit din partea dlui raportor și o a treia învinuire. Dsa face reproșuri pentru că arhieriei bisericii greco-orientale ar fi gata eventual a i-se adresa și Coroanei, (Voci: Împăratului!) pentru a să împedecă ca acest proiect să devină lege, cu toate că dsa nu are nici o cunoștință oficială și nici nu a putut să citească o informațiune ca aceasta din vre un act oficial, ci va fi citit-o din vr'un ziar.

Szatmári: E și în foile de azi. (Zgomot).

V. Goldiş: Până acum dl raportor a putut să citească lucrul acesta numai din ziare.

Szatmári: E chiar în foaia dvoastră de astăzi.

Prezidentul (sună): Îl rog pe dl deputat Szatmári ca să nu-l conturbe mereu prin întreruperi pe orator.

V. Goldiş: N'am nici o cunoștință că episcopatul ar fi declarat, că e gata să facă acest lucru, sau că s'ar fi făcut această declarație în vr'un act oficial.

O voce (în centru): În adunarea dela Arad! (Zgomot).

V. Goldiş: În adunarea de la Arad s'a exprimat numai dorința acestei intervenții, (Ilaritate), dar dl raportor prezintă lucrul ca și când episcopii ar fi hotărâți deja să se ducă la Maiestatea Sa. (Zgomot).

Eu cred, prin urmare, că învinuirea aceasta e prea timpurie, fiindcă până acum încă nimeni n'are în mod oficios cunoștință despre acest lucru. Înțeleg, ca un deputat să-și permită afirmări, pe cari nu le are din izvor oficial, dar nu înțeleg nici de cum ca domnul raportor, care cu prilejul discuției acestui proiect de lege e persoană oficioasă, — să facă același lucru. (Sgomot). Pe semne dl raportor vrea să-i sperie pe episcopi ca nu cumva să le vină această idee, și prezintă lucrurile ca și când faptul, că episcopii, eventual, ar interveni și la M. Sa, constituie un act de trădare de patrie. Afirmă că e agitație împotriva suveranității naționale faptul, că episcopii, poate se vor adresa Maiestății Sale cu o rugămintă.

Eu, în chestia aceasta, nu sunt de părerea dlui raportor. Eu cuprind în suveranitatea națională și pe Maiestatea Sa. Eu am învățat, și cred că această concepție corăspunde mai mult dreptului public, că națiunea politică, care mai de mult în vechiul drept public, se numea Coroana sfântă, cuprinde în sine și pe Maiestatea Sa. Legislațiunea, după părerea mea, are doi factori, cu drepturi egale, pe de-o parte parlamentul, pe de altă parte Co-

roana. (Voci în stânga: Regele! Regele!)

Eu nu înțeleg cum se poate tâloui ca o crimă în potiră suveranității naționale, dacă te adresezi cu o petiție la vre-un factor al legislațiunii. În fiecare zi avem ocazia a vedea cum dl prezident înaintea camerei diferite petiții. Dacă On. camera e în drept a asculta petițiile oamenilor năcăjiți, Coroana să n'aibă oare dreptul a asculta jalbele supușilor ei?

În numai să vă atrag atenția asupra acestui moment, căci am observat, că at. în presă cât și în opinia publică și chiar aici în cameră începe a prinde acea părere, că ori-cine se duce la Maiestatea Sa e trădător de patrie.

Nagy György: Dacă merge împotriva națiunii, e trădător!

Markos Gyula: Cine-l ocolește pe regele și se duce la împăratul! (Zgomot).

Prez.: Îl rog pe domnii Markos și Nagy să fie în liniște. Regulamentul camerei interzice întreruperile. În caz contrar mă voi vedea îndemnat a aplica cu toată rigoarea regulamentul camerei.

V. Goldiş: Că împotriva națiunii sau alături de ea, astă-i ceva foarte relativ, pentru că fiecare om poate interpreta în diferite chipuri acest lucru.

Dl raportor zice, că Maiestatea Sa n'are alt drept decât pe acela de a sancționa ulterior o lege sau a nu o sancționa. Eu mă mir foarte de așa ceva. Dl raportor ar fi trebuit mai întâiu să desvoalte tema aceasta și să o clarifice, ba poate ar fi trebuit să-i aplice și o lecție dlui ministru, de oarece după cât știu eu, ministri nu aduc nici odată în cameră o lege, până când aceea nu câștigă aprobarea prealabilă a Maiestății Sale.

Dacă domnii ministri trebuie să ceară încuviințarea prealabilă a Maiestății Sale, pentru a să prezinte camerei un proiect de lege, e tot atât de just și echitabil ca după ce camera a votat proiectul, cineva să poată merge la Maiestatea Sa pentru a-l convinge, că legea votată nu corăspunde în tocmai trebuințelor țării și să-l înduplece a refuza sancționarea acelei legi.

Am dorit să lămuresc chestia aceasta acum și pentru totdeauna, ca să nu binevoiți a descoperi tot atâtea trădări de patrie, de câteori cineva i-se adresează Coroanei, ca să nu descoperiți în acestea atâtea nesocotiri ale legii și constituției ungare.

Trebuie să reflectez încă la o observare a dlui raportor, care sună foarte ciudat. Dsa zice, că patria noastră juridică e stat unitar și în privința limbei. (Voci în centru: Să auzim! Să auzim!) Așadar patria noastră Ungaria este stat unitar și în privința limbei. Eu m'am gândit mult asupra cuvintelor acestora, am cerut notițele stenografice, le-am citit încă eri sgară și mi-am sfărmat capul noaptea întreagă, ce pot să însemne cuvintele acestea? (Ilaritate). Căci dacă sunt adevărate, atunci proiectul acesta nu are nici un rost. (Voci în centru: Adevărat! Așa

FOIȘOARĂ.

Din obiceiurile poporului român.

De Constantin Oancea
paroh ort. rom.

(Urmare).

De prezent aflându-mă ca preot în comuna Cioara, tractul Sebeșului, aici deasemenea am dat peste unele lucruri interesante. Intre altele e și obiceiul la nuntă cu „Arcaș“-ul. Interesându-mă de istoricul comunei am aflat dela bătrâni tradiția, că strămoșii lor ar fi fost „arcași“ adică luptători cu arcul.

Cercetând mai departe am aflat date pozitive că la 2 kilometri depărtare dela comuna Cioara a existat în vechime satul „Archiș“ și valea ce vine prin locul unde a fost vechiul „Archiș“ și azi se numește „Valea archișului“, ba și partea aceia a comunei Cioara, pe unde trece sus numita vale, se numește „Archiș“ și locuitorii archișișeni. De unde se susține, că vechiul Archiș s'ar fi unit cu Cioara cam cu 380 ani înainte de aceasta. Ceeace m'a înduplecat a crede, că strămoșii Ciorenilor au fost luptători cu arcul, e obiceiul lor dela nuntă, unde pe mire îl însoțește totdeauna un om înarmat cu arcul și care se numește „Arcaș“.

După cununia religioasă fiecare merge la casa sa, mirele la părinții lui, mireasa la părinții ei, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimica, (dovadă puternică despre vechimea obiceiului); și numai după aceasta mirele pleacă deacasă călare, având la stânga pe „arcașul“ iar la dreapta un alt călăreț și ceva mai înapoi vre-o 12 călăreți, prieteni deai mirelui, înpănați toți, după aceea urmează nașii, în car sau căruță, și apoi alt car sau căruță cu fetei, fete și lăutari, să duc toți după mireasă.

Sosind la mireasă, între vornici se întâmplă un schimb de vorbe, că nu știu cine și de unde vin, etc., și apoi pentru un bacșiș le deschide poarta și tinerimea se înșiră în curte la joc. În casă intră seacă dă oaspeților veniți după mireasă un prânz, apoi vine ciasul de plecare și mirele încă tot fără mireasă la masă. Deodată începe vornicul mirelui să facă larmă, că ei pentru ce au venit și de unde sunt etc. Se înțelege tot în versuri nimerite. În fine aduc o mireasă falșă, împodobită. Vornicul și arcașul n'o primesc, și spun că pentru alceineva au ostenit cale lungă, și apoi aduc mireasa cea adevărată. După aceea se îmbracă mireasa ca soție, să învâlește, și-și ia ziua bună dela părinți, iar arcașul predă arcul vornicului, care face mai întâiu cruce cu arcul în fața miresei (întomai ca preotul cu cununile la actul cununiei) și petrece mireasa prin arc de

trei ori, iar a treia oară mireasa calcă pe arc și nu-l lasă până nu i-se promite ceva. După aceea mireasa cu vornicul înconjură prin curte carale și vitele de 3 ori cu mătăuzul în mână — plângând — se sue apoi într-o căruță cu nașii pentru a pleca, iar mirele pleacă cu arcașul și cu călăreții înainte, în ordinea în care au venit.

Mai e obiceiul a se pușca cu arcul peste casă de nouă ori și dacă din 9 săgeți 6 ajung ținta, atunci mirii vor fi norocoși și vor avea copii voinici.

Ajun gând la casa mirelui mai întâi se face deslegarea mesei prin preot, apoi preotul taie din chistolnic o parte și cu un cuțit scoate o bucată mărișoară din partea tăiată, și locul gol îl umple cu vin și dă mai întâi mirelui apoi miresei ca să bea, în urmă punându-se bucată tăiată iar la loc se predă acea parte din chistolnic mirilor.

Acest obicei cu arcul se mai află în comuna vecină Vinerea, iar altundeva în apropiere nu, nici chiar în Târtăria, care e abia un pătrar de oră dela comuna Cioara. Prin urmare, acest obicei îl cred eu o reminiscență de când satul întreg a fost compus din arcași; îl cred cu atât mai vechiu acest obicei, cu cât se prezintă de sine stătător.

Documente despre existența comunei Cioara sunt dela anul 1300, atunci era

împărțită în 3 sătulețe: Drassman (azi Deșman), Chorra (azi Cioara) și Vola Erkes (Archișul). Pe valea Drășmanului se află urme de băi de aur de pe timpul Romanilor și aci s'au găsit bani de pe timpul lui Constantin (a. 361). În altă parte de hotar numită Săliște (slav. loc de locuință) se află urme de sat român. Avem numiri de locuri ca: coasta Mirăuții, coasta Bălcoai, Brata (fănațe) etc. În locul numit „la plășor“ a fost mănăstirea Plășorului, numită — „avla“ — (aftia), care desființată a fost la anul 1788. Ultimul egumen a fost ieromonahul Stefan, și tot deaia a fost călugărul Sofronie, care apare pela anul 1760 ca apărător al ortodoxismului față de unire. Dela susnumita mănăstire nea rămas un clopot cu inscripție, 2 icoane și vre-o câteva cărți — cu notițe. Astăzi se află zidit în acel loc un paraclis la stăruința subscrisului. Locuitorii comunei sunt foarte religioși și harnici, dar au puțin hotar în raport cu numărul lor, aflându-se în comună și două curți de nobili, Limbagiul și portul e cel obicinuit între Sas Sebeș și Orăștie. Biserica se susține a fi vechea mănăstire, școala e bună, cu 2 învățători.

În anul curent e proiectată zidirea noiei biserici, în stil bizantin.

(Va urma).

e!) Dacă fericita noastră țeară este de o singură limbă, atunci nu mai trebuie prezintat un proiect ca acesta, prin care se tinde la unitate a în limbă a țării

Ași mai avea multe de răspuns la discursul dlui raportor, dar cred că și colegii mei cari vor mai vorbi, vor găsi unele altele în acest discurs. Le las dară și pe seama lor o parte a discursului. Țin însă de datoria mea să răspund și la câteva observări ale dlui deputat Metzner.

Eu n'am să imitez nici tonul, nici patosul, nici forța oratorică — poate nici nu dispun de ea — a dlui deputat. Nici nu-l invidiez pentru acest ton, prin care astăzi îți poți câștiga în camera aceasta glorie, — fiindcă e prea eficient. Ca și toți ceilalți, și dl Metzner și-a rezervat aplombul, tunurile grele pentru sfârșitul discursului său, pentru că nu poți să termini cu efect un discurs, decât dacă te adresezi deputaților naționaliști și le ții o lecție despre patriotism.

Somogyi Aladár: Aveți nevoie de lecția aceasta.

V. Goldiș: Repet, nu-l invidiez pentru gloria aceasta, fiindcă e prea eficient; dacă ar fi mai scumpă, m'aș trudi și eu să mi-o câștig.

M. Polit: Lauri grațuit!

V. Goldiș: Voi răspunde însă la o observare care nu corăspunde adevărului. Greșește dl deputat dacă crede că noi partidul naționalităților consimțim cu memoriul episcopilor români gr. ortodoxi, sau că ne identificăm cu el.

Mai înainte de toate în partidul nostru sunt poate mai puțini greco-orientali decât negreco-orientali și așa nici nu se poate presupune, că partidul acesta se identifică întru toate cu punctul de vedere al episcopilor greco-orientali români. Dar în ceea-ce îi privește pe învățători, chiar nici noi greco-orientalii, cărora ne place totuși a fi de acord cu episcopii — nici noi nu suntem de acord cu danșii în chestia aceasta. În privința aceasta am sta doară mai aproape de dl deputat Molnár Iános.

Förster Otto: Maică Preceastă! (Ilaritate).

V. Goldiș: Imi pare lucru ciudat, că respingeți dragostea noastră într'un mod atât de demonstrativ. Tot atât. Noi voim să fim sinceri și astfel trebuie să declarăm, că ne alăturăm la d'voastră. Și, anume, în privința lefurilor mărturisim aceeași convingere, pe care a dezvoltat-o și domnul deputat Molnár Iános atât de frumos, că e lucru necoresct a se face o deosebire în privința plății între învățătorii de stat și între cei confesionali și că ar fi fost lucru cu mult mai bun, dacă se stabilea și plata învățătorilor confesionali la o sumă egală cu acele ale învățătorilor de stat. Nu voiesc să repet motivarea d-sale, care este foarte temeinică. Așa e în deosebi motivul, că dacă învățătorii confesionali vor primi leaflă mai puțină, diferența aceasta va fi izvorul multor frecări, ba și putea să zică aproape, că va fi un indemn pentru învățător, ca să agite împotriva școlii sale confesionale. Motivul acesta este atât de adevărat și e atât de convingător; fiindcă de fapt așa se și întâmplă. Mai ales aceia, în ale căror inimi nu este atât de înrădăcinată alipirea către confesiunea lor, cari doară se alipesc mai tare de ban, decât de confesiune, aceia de sigur se vor strădui, ca școala lor confesională să fie prefăcută în școală de stat, pentru că în acest caz îi va primi statul și pe ei și vor căpăta bani mai mulți.

Și aici dăm de un izvor de antipatriotism, pentru-că învățătorul, care va voi ca școala lui să se statifice, înainte de toate va afirma că e interesul statului ca în comuna aceea să se înființeze școală de stat, fiindcă în acea comună confesiunea e nepatriotică și nu servește în deajuns interesele statului.

Omul sărac nu se prea uită la mijloace și din nou turbură buna înțelegere, diu nou sporește cu o bucată zdrăvănească antipatriotismul în Ungaria, care se vede treaba că e și de altfel prea de tot mult; de vreme ce se face atâta zvon de el.

Leaflă de 800 coroane nici nu a cerut-o corpul episcopilor greco-orientali, ci învățătorii confesionali greco-orientali au ținut astă iarnă un congres în Sibiu și acolo au stabilit, că pentru pretențiile lor s'ar mulțami, dacă li s'ar asigura plata fundamentală de 800 coroane și cinci-nalele obicinuite și legale. (Va urma).

Dela sate.

— Concert în Gernsig. —

— 4 Aprilie n. —

În Dumineca lăsatului de brânză, 17 Martie n. s'a dat un concert din partea corului tinerilor țărani, alcătuit și instruit de inv. E. Roșală, din Gernsig, cu următorul program:

1. „Zina apus“, în 3 voci armonizată de T. Popovici.
2. „Sună buciumul“, în 4 voci armonizată de P. Simionescu.
3. „Carul ou boi“, în 8 voci armonizată de T. Popovici.
4. Declamare „N'ai mâncă ceva?“ anecdotă de T. Speranță, declamată de Paul Mihai.
5. „Eu mă duc“, cântec popular armonizat pentru 3 voci de T. Popovici.
6. „Sum fecior sdravăn“, marș armonizat pentru 3 voci de T. Popovici.
7. „Pe crengi de soc“, serenadă în 4 voci armonizată de N. Gane.
8. Declamare, „Herșou Boccegiu“, monolog de V. Alexandri prelat de E. Roșală.
9. „Ști mândro“, cântec popular armonizat pentru 4 voci de T. Popovici.
10. „Păo, păo“, cântec popular armonizat pentru 4 voci de I. Vidu.
11. „Imnul Unirii“, marș în 4 voci armonizat de T. Popovici.

Intreg programul a fost bine executat și a produs mare însuflețire între poporul nostru, cari acum pentru prima dată au auzit și văzut copii lor cântând și declamând în dulcea și armonioasă noastră limbă românească. —

Dintre declamări mult haz a produs predarea bună a monologului „Herșou Boccegiu“, din partea inv. E. Roșală. De asemenea a reușit bine și declamarea anecdotei: „N'ai mâncă ceva?“ de T. Speranță — declamată de junele Paul Mihai.

Concertul a fost bine cercetat din partea noastră și au luat parte mulți și dintre conaționalii noștri Maghiari, dintre cari amintesc cu numele pe Csekme Ferencz ppresbiter ref. din loc, și László Ferencz dir. la școala ref. din loc. Ambii aceștia deși nu știu nimic românește, sau depărtat încântați de rezultatul concertului nostru și au adus multe cuvinte de laudă tinerilor noștri, cari deși acum pentru primă dată au pășit pe bină, în fața unui public ales, și fiind puțin timp instruiți, totuși s'au produs atât de bine și cu multă siguranță.

Cu mândrie națională semnez și faptul, că oaspeților noștri de altă naționalitate dintre toate punctele din program mai bine le-a convenit cântecele noastre naționale: „Sună buciumul“, și „Imnul Unirii.“

Concertul acesta a fost de o mare însemnătate pentru poporul din comuna noastră, — care și-a schimbat portul românesc, și-a părăsit obiceiurile străbune și începuse a-și uita aproape cu totul și limba, vorbind ungurește, cântând ungurește, și deși în școala confesională din loc s'a învățat, și se învață românește, în corespondențele lor numai limba ungurească o folosesc. Dar acum conștiința națională li s'a trezit și li-s'a arătat, că și în limba noastră se poate cânta cu mult mai dulce decât în altă limbă, și că doinele noastre sunt pentru noi cu mult mai dulci, decât ciardașurile cu cari se îndeletniceau oamenii noștri, atât cei tineri, cât și cei bătrâni până acum. Astăzi cu bucurie trebuie să amintesc că tinerimea noastră a învățat o mulțime de cântece românești dela inv. nostru, pentru care faptă cuvine să laudă și pe calea publicității, căci prin cântările acestea cari le lasă moștenire poporului nostru, s'a început a se mai curăți limba de cuvinte și expresiuni străine și a se mai da uitării cântecele străine.

Totodată aceste cântări vor contribui în parte și la asigurare vieții poporului nostru în această comună locuită în cea mai mare parte de alte neamuri.

Abstrăgând dela profitul moral foarte mare al concertului, a fost și un venit bun, care s'a destinat pentru înființarea unei biblioteci parohiale. P. S.

NOUTĂȚI.

Articolul dlui Cosma. Domnul N. Iorga scrie în numărul din urmă al „Neamului Românesc“ următoarele:

„Într'un splendid articol de fond al „Telegrafului Român“ din Sibiu un om de autoritate, dl Parteniu Cosma, de mulți ani directorul „Albinei“, dă la iveală ce a vorbit pe vremuri în chestia agrară cu Ion Brătianu, face un strâșnic rechizitoriu partidelor noastre și cere neapărat pentru țaran drept la pășune și pădure. Dacă presa noastră reacționară se va face că nu-l știe, îl vom reproduce în numărul viitor“.

Notăm, că până acum articolul dlui Cosma a fost reprodus de „Cronica“ și de „Voința Națională“ din București.

Calatoria Regelui la Praga. Se anunță din Praga, că consiliul comunal de acolo a primit știrea oficială, că luni, 15 Aprilie n., la orele 4 și 7 minute va sosi Majestatea Sa în Praga cu un tren special regal. Consiliul comunal în urma acestui aviz a decis să se apuce fără amănare de pavoazarea orașului.

Vremea. De azidiminează ninge de nou în Sibiu. Ne aflăm deja în a șaptea lună de iarnă grea.

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiu au mai intrat următoarele oferte: Din comuna Sebeșul-mare, protopresbiteratul Clujului 16 cor. 30 fil., din comuna Sibigieni 9 cor. 40 fileri și din comuna Măguri 20 cor. 20 fil., sume adunate dela mai mulți credincioși.

Dela cassa arhidiecezaoă. Pentru gimnaziul din Brad au intrat la cassa arhidiecezaoă următoarele oferte benevole: Dela comuna bisericăscă Poplaca 62 cor. 80 fil., dela comuna Criș și filia Meșendorf cor. 15 și 78 fil., dela comuna Bucium-Cerbu 12 cor. dela comuna Roșia-săscă 14 cor. 60 fil., și dela comuna bisericăscă Brașov-Dârște 45 cor. 80 fil.

Camera advocațială din Budapesta a primit dela dl Dr. Emil Babeș mai multe propuneri cu privire la îmbunătățirea sorții advocaților, propuneri, despre cari vorbește în mod elogios ziarul „Budapesti Hir-lap“. Le reasumăm în cele următoare: Să se accepte de validă și imputernicirea verbală, dată advocatului pentru a între-veni în cauze neprocesuale, și pe baza imputernicirii verbale încă să se poată cere stabilirea onorariului. În ce privește stabilirea cheltuielilor de proces și a onorariului de muncă să se introducă o uniformitate la toate judecătorile. Stabilirea să o poată cere advocatul prin o simplă rugare, fără a mai face specificare. În chestii disciplinare încă să se dea advocaților spese. Cu privire la darea de venit pe care o plătesc advocații, organele financiare să ceară dela respectiva cameră advocațială informațiuni despre aproximativele venite ce le are advocatul. Camera să împartă deci advocații în categorii. Să se creeze fond de pensiu pentru advocați, la care să contribuie advocații cu anumite procente din darea ce o plătește fiecare. Comitetul camerelor advocaționale să fie compus din trei comisii: administrativă, disciplinară și juridică, pentruca rezolvarea agendelor să se facă mai cu grabă. Camerele advocaționale să caute a promova împedecarea înmulțirii advocaților. Praxa pentru advocat să fie de șase ani, trei înainte de obținerea diplomei, trei după aceea.

Dintr'un circular. Domnul protopresbiter I. Muntean din Agnita, a adresat preoților din tract un circular, în care se cuprind și următoarele îndrumări: „Preotul ca păstor sufletească și luminător al poporului, are între altele și datoria, să lucre cu tact și înțelepciune la desrădăcinarea datinilor și obiceiurilor rele și înlocuirea lor cu altele bune și folositoare poporului nostru. Spre scopul acesta îndrum onorata preoțime și pe comitetele noastre parohiale să lucre împreună ca obiceiul, care există în unele locuri, de a se juca în cărți la priveghiuri de morți, să se prefacă într'o ocupațiune mai potrivită cu situațiunea, anume să se pună la cale un fel de conferență, în care unul dintre diecii bisericești, eventual însuși preotul, ori învățătorul, ori alt cărturar, să cetească alternativ publicului adunat, fie din o gazetă, fie din o carte bisericăscă, ori cu povețe economice, pentru trecerea timpului în mod folositor pentru ascultători. Ca lectură potrivită se recomandă „Viața sfinților“, de protopresbiterul Simion Popescu“.

Ortografia Academiei. Monitorul oficial al României a publicat decretul regal, prin care ortografia „Academiei Române“ se declară oficială și va fi singură

întrebuințată de toate autoritățile în publicațiunile și corespundențele lor în întregul regat român.

Femeile în luptă pentru apărarea școalelor. Din Beiuș se dă știrea, că d-nele Vioara Ciordaș și Hortensia Paguba au întretrat satele din jurul Beiușului, explicând poporului situația grea și marea primejdie în care ne aflăm și îndemnând poporul a lua parte în număr cât se poate de mare la adunarea de protestare, ce se va ține în Beiuș Dumineca viitoare.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, au mai dăruit: Alexandru Popa, paroh (Lisa) și soția sa Ana n. Cloaje 2 cor., Emil Miclea, ales paroh în Sârbi (tr. Iliei) și soția sa Teodora n. Vele (Arghișat) 5 cor., Ioan Ilieș, propr. în Tothaza, din privilegiul așezării cumnatului său Emil Iustian de învățacel faur la măestrul Alexandru Nemeș (Sibiu), 2 cor.

Un student român condamnat. Se vestește din Cluj, că studentul Șerban, care a fost deținut la adunarea din Fildul-dejos a fost eliberat. Pretorele din Hidalmaș l-a condamnat la 15 zile arest și 100 cor. amendă, pentru că a ținut adunare neanunțată. Șerban a apelat contra acestei sentințe.

Femei — deputați în Finlanda. Intre deputații aleși pentru dieta finlandeză sunt și 19 femei din partidul socialist. Acum să vezi obstrucție tehnică.

Nu votează încredere guvernului. Pe lângă comitatul Bihorului, care în congregațiunea sa din urmă n'a votat încredere guvernului actual, se va face propunere și congregației comitatului Barany, de a se trece la ordinea zilei peste curende comitatelor, cari propun să se felicite și să se exprime guvernului încredere, pe motiv, că deocamdată nu vede nici o cauză să se alăture la astfel de manifestațiuni.

Furt de cruci în cimiter. În Kalocsa au fost prinși mai mulți țigani, cari furau cruci de fer din cimiterul de acolo și după ce le topiau le vindeau la un jidan, neguțator de vechituri. Jidanul, care știa că de unde-i ferul cumpărat, va fi și el părtaș de aceiași soarte ca și hoții de țigani.

Descoperiri preistorice. Cu ocaziunea unor săpături făcute în Pola s'a dat peste o necropolă preistorică, foarte extinsă. Până acum au desgropat 149 morminte. În aceste morminte s'au aflat o mulțime de unelte de casă, diferite instrumente, precum și arme.

Apele Murășului au crescut așa de tare, încât amenință să inundeze satele și orașele situate pe malurile sale. Astfel e amenințat Murăș-Oporheiu și Deva, iar Reghinul săsesc e aproape jumătate inundat.

Tragedie în școală. În comuna Soltvadkert a bătut învățătorul Sárffy Béla pe un elev așa de rău, încât după câțva timp a și murit. Învățătorul muștrat de conștiință, auzind clopotul care vestește moartea băiatului, a părăsit imediat școala, s'a retras în odaia sa și a tras un glonte în cap.

Cărți și reviste.

Curs practic de fizică și chimie pentru cursul primar, de Iuliu Vuia, inv.-director școlar. Prețul unui exemplar 50 fileri. Arad, 1907.

Din public.†)

Mulțamită publică.

La propunerea direcțiunii Institutului de credit și economii „Albina“, adunarea generală a institutului a binevoit a vota din quota culturală și de binefacere pe sama Reuniunii noastre agricole un ajutor de 200 cor. Aducem drept aceea și pe această cale adănc simțita noastră recunoștință și mulțumită atât direcțiunii, cât și adunării generale pentru acest repetit sprijin, îmbiati instituțiunii noastre, chemate a lucra la bunăstarea economilor noștri.

Sibiu, 7 Martie 1907.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pantaleon Lucuța,
president.

Vic. Tordășianu
secretar.

Posta redacției.

Calbor. Se vor întrebuința toate la timpul potrivit.

Dui D. B. în L. Se poate. Anunță însă aceasta în scris comisarului din cercul de care te ții, iar comisarului din celalalt cerc te prezintă în persoană.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta. Redacțiunea nu primește răspundera.

Nr. 442—1907.

[89] 2—3

Publicare de licitație.

Prin aceasta se publică cumcă în 22 Aprilie 1907 la 3¹/₂ ore d. a. se va ținea licitațiune publică în cancelaria comunală din Sadu pentru vânzarea la 6319 m³ lemne de foc de fag, și 1294 m³ lemne de foc din crace, prețuite de experți, aflătoare în tăeturile de pădure a comunei Sadu de pe anul 1906 și 1907 din „Valea Plaiului” la o depărtare de 5 km. de comuna Sadu. Prețul de strigare este de 6836 cor. 60 fl.

Vadiu de 684 cor.

Oferte în scris, provăzute cu vadiu încă se primesc; iar oferte ulterioare nu se vor lua în conziderare.

Condițiunile de licitare se pot vedea la Primăria comunală din Sadu și la curatoratul din pădure din Nagy-Talmács.

Sadu, la 5 Aprilie 1907.

Primăria comunală.

Croitoria Gustav Stasney

din Sibiu strada Baier Nr. 2.

aduce la cunoștință preaonoratului cler ortodox român, precum și domnilor candidați de preoție că confecționează **reverenzi, orlate bisericesti**

precum și tot felul de **haine bărbătești**, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pentru serviciul solid și prompt garantează firma, care se află de 60 ani.

Sibiu, în Februarie 1907.

Cu deosebită stimă:

Gustav Stasney

[52] 7—

croitor.

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocenei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 1—

Un funcționar

dispunând de câteva ore libere peste zi, e aplicat a propune: **Contabilitatea dublă de bancă sau comerț prin corespondențe** (scrisoni). Condițiuni favorabile. A se adresa la redacțiunea acestui ziar, eventual postrestant sub: „Contabilitate” Sibiu. [91] 1—3

Cel mai bun și mai ieftin

Deposit de haine

pentru sezonul de primăvară și vară, bogat în haine pentru bărbați, pentru băieți, precum și în costume pentru copii, după cea mai nouă modă și de cea mai bună calitate, se află la

— **Eduard Elias,** —

Sibiu Piața mică Nr. 2 (Kl. Ring)

813—

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu inzență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 11—

Sibiu — Nagyszeben.

ÎN 6 ZILE LA AMERICA

Transport de persoane

în

Canada și Argentina.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

257 25—26

„La Croitoria universală”

Ioan Petrașcu

strada Cisnădiei Nr. 32 SIBIIU strada Cisnădiei Nr. 32

Subscrisul îmi iau voe a aduce la cunoștința onoratului public, că cu 1 Martie a. c., a trecut în posesiunea mea, prin cumpărare

Prăvălia de uniformare

(J. Öszy)

din strada Cisnădiei Nr. 32. Deci mă află în plăcuta poziție de a servi onoratul public cu tot felul de lucruri trebuincioase și cu prețuri reduse, și anume, pentru civili: gulere, manjete, cravate, cămeși de iarnă și de vară, umbrele (ploiere), batiste, ciorapi, mănuși, etc.; iar pentru militari: chipiuri, gulere, port-epee, pîteni, săbii, mănuși de toate categoriile, diferite șinoare, bumbi pentru manjete și pept, și tot felul de bumbi pentru diferite uniforme, etc. etc.

Tot în acest local primesc tot felul de comande pentru

haine civile și militare,

cari le pregătesc după cele mai moderne cerințe, în croitoria mea. Asemenea confecționez **reverenzi** și tot felul de **ornate bisericesti**, precum și **jachete** pentru dame.

La cerere de urgență pot lifera un costum în timp de 24 ore.

Comande se pot face și prin postă.

Rugând onoratul public pentru binevoitorul sprigin, și asigurându-l de un serviciu satisfăcător, semnez

[51] 5—5

cu toată stima:

Ioan Petrașcu.**Cruce sau stea dublă electro-magnetică**

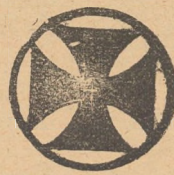
Patent

nr. 86987.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest
vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameeli, fîiturs de ureche, bîtaie de inimă, sgîrciri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pot, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiune mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morhuri cari nu sunt mai vechi
[11] 3 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție forțe
slabă.

„Espeditie din centru și locul de vîndare pentru țără și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mîntuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 16—41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

